

San Pabloi CORINTO Bainni utire toyaguë, samu ba'i cocare Toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo hue'eguëbi yua Riusu raoni jo'casi'quë'ë. Riusubi yë'ëni ëñani, Yë'ë coca quëacaiguëte baguëte re'huani jo'caza caguë, Jesucristo ba'iyete quëani achoye yë'ëre re'huani raobi. Ja'nca raoguëna, yë'ë yua mai te'e bainguë Timoteo hue'eguë naconi ba'iguëbi utire toyani, mësacua Riusu bainreba Corinto huë'e jobore ba'ijëna, utire toyani saoyë yë'ë. Ja'nca toyani saoguë, si'a Riusu bainreba baguë bain mame re'huasi'cua si'a Acaya yijare ba'ijëna, ja'ancuare'ga utire toyani saoyë yë'ë.

² Yë'ë bain sanhuë, Riusu conreba coñete mësacua naconi caraye beoye ba'ija'guë cayë. Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo, bacuabi mësacuani re'oye cuirajëna, recoyo re'o huanoñe se'ga ba'ijë'n.

Sufrimientos de Pablo

³ Yureca, mai Taita Riusure ro'tato, mai Ëjaguë Jesucristo Ja'quë ba'iguëna, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojoreba bojojën cañuni. Maini ai oireba oiye baji baguë. Maibi ai yo'ojën ba'icuata'an, mai recoyo re'o huano güeseye masiji mai Taita Riusu.

⁴ Mai recoyo ai sa'ntijën ai yo'ojën ba'ijëna, mai Ëjaguëbi maini oire bani, sa'ntiye beoye ba'icuaire

maire re'huaji. Ja'nca re'huaguë, maini bojora'rë yihuoguë caji: Mësacuabi yë'ë oiguë coñete ye'yejën, recoyo re'o huanofne ba'ijën, yequëcua, recoyo sa'nticuare'ga güina'ru oire bani, bojo recoyo huano güesejën ba'ijë'ën. Ja'nca re'huaguëna, yequëcuani oire bani coñe porecua ruiñë mai.

⁵ Ja'nca ba'iji maire. Cristo ai yo'oguë ba'ise'e'ru güina'ru ai yo'ojën ba'ijën, baguë oire bani coñere'ga ye'yejën, recoyo jëja bajën, recoyo bojo huanofne ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mai.

⁶ Yureca, yë'ë bain sanhuë, yëquënabi recoyo ai sa'ntiye ai yo'ojën ba'itoca, mësacuani bojo recoyo huano güeseye poreyë yëquëna. Ja'nca bojo recoyo huanofne ba'ijën, mësacua yua Riusu tëani bani coñete ye'yeye poreyë. Yëquëna'ga Riusu oiyereba coñete ye'yejën, mësacuare'ga oire bani, recoyo bojo huano güeseye poreyë. Mësacua'ga yëquëna ai yo'oye'ru ai yo'ojëna, Riusubi mësacuare jëja recoyo bacuare re'huaji. Re'huaguëna, Riusu oiyereba coñete ye'yereba ye'yejën recoyo bojo huanofne ba'icua ruiñë mësacua.

⁷ Aito. Mësacua ja'nca ba'icua ruinja'cua'ë. Riusu re'huayete masiyë yëquëna. Mësacuabi yëquëna recoyo ai rëquëye ai yo'ojën ba'iyë'ru ai yo'ojën, Riusu oiyereba coñere'ga güina'ru ye'yejën, güina'ru recoyo bojo huanofne ba'icua ruiñë mësacua.

⁸ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi ja'an cocare quë'rë re'oye ye'yejë'ën cajën, yëquëna yure Asia yijare ba'ijën, yëquëna ai ba'iyë ai yo'ojën ba'ise'ere mësacuani quëaye yëyë. Ai ta'yejeiye ai yo'ojën, jëja beo hua'na ba'ijën, Junni huesëye se'ga ba'iji maire cajën ba'ë'ë.

⁹ Preso zeansi'cuani huani senjoja'ñe huanofne

baji'i yëquënare. Ja'nca ba'icua'reta'an, Riusubi yëquënani congüë baji'i. Ro yëquëna jëja bani poreyete ro'tamaë'ë. Riusu coñe se'gare ro'taye bahuë. Ju'insi'cua go'ya rai güeseye poreguë sëani, baguë coñe se'gare ro'tajëna,

¹⁰ yëquënani ai re'oye conbi baguë. Junni huesëja'ye se'ga ba'ijën, ai huaji yëjën ba'ijëna, Riusubi yëquënani tëani, huajë hua'nare babi. Yëquënani gare jo'cani senjoma'isi'quëbi gare se'e yëquëna jo'cani senjoma'ija'guë'bi ba'iji. Ja'anre ai masiyë yëquëna.

¹¹ Ja'nca ba'iguëna, mësacua'ga yëquëna ba'iyete ujajën, Riusu coñete jo'caye beoye senreba senni achajën ba'ijë'ën. Ja'nca senni achajën, ai jai jubë Riusu bainbi senni achajëna, Riusubi achani, yëquënani ai re'oye conreba conji. Ja'nca congüëna, ai jai jubë bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete careba cajën bojoja'cua'ë.

Por qué no fue Pablo a Corinto

¹² Yureca, ëñere mësacuani quëajën, masiyereba masijën quëaye poreyë yëquëna. Yëquëna re'oye yo'oyete cato, si'a bainbi ëñajën, mësacua'ga ëñajëna, ro yëquëna yëyete gare yo'oye beoye baë'ë. Ro bain masiye ro'tayete gare ro'taye beoye baë'ë. Riusu yëye se'gare yo'oñu cajën, Riusu coñe se'gare yo'oye ro'tajën ba'iyë yëquëna.

¹³ Ja'nca ba'ijën, mësacuani utire toyani saojën, Riusu cani jo'case'e'ru gare tin toyamaë'ë yëquëna. Te'e ruiñe se'gare coca toyani, mësacuani saohuë yëquëna. Ja'nca sëani, yëquëna coca toyani saoyete te'e ruiñe ye'yeni masijë'ën.

14 Yureca, mäsacuabi yëquënani re'oye masima'ijënna, mäsacuani ñaca masi güeseye yëyë yë'ë: Mai Ëjaguë Jesucristo in rairën ti'anguëna, mäsacuabi yëquënate ai bojojën ba'iyë poreja'cua'ë.

15 Ja'anre te'e ruiñe masiguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca masiguëbi mäsacuani samu viaje ëñaguë saijaza caguë, mäsacua naconi te'e bojoye ro'tahuë yë'ë.

16 Ja'nca ro'taguëbi Macedonia yijana saiguë, mäsacua naconi bëaye ro'tahuë. Ja'nrëbi, Macedonia sana rani, se'e mäsacua naconi bëaye ro'tahuë yë'ë. Ja'nca bëani, ja'nrëbi, Judea yijana sai bi'raguëna, mäsacuabi yë'ëre re'oye saoye poreye ro'tahuë yë'ë.

17 Ja'nca ro'taguëta'an, mäsacuani ëñaguë saiye porema'iguëbi mäsacuani quëahuë yë'ë. Quëaguëna, yequërë mäsacuabi yë'ëre ro'tajën, Ro cue'yoni raima'iji ro'tamate. Banhuë. Ro bain ro'tani yo'oye'ru yo'omaë'ë yë'ë. Ro yë'ë ba'iyete ro'tama'iguë baë'ë yë'ë. Ro cue'yoni yë'ë case'e'ru tin yo'oye beoye gare ba'iguë'ë yë'ë.

18 Riusubi cani jo'cani te'e ruiñe yo'oguëbi cue'yo cocare gare yëquënani ca güesema'iji.

19 Mai Ëjaguë Jesucristo, Riusu Zin ba'iguë, ja'anguë ba'iyete cato, Silvano, Timoteo, yë'ë, yëquënabi mäsacuani quëani ahojënna, mäsacuabi baguë ba'iyete masihuë. Gare cue'yoye beoye ba'iguëbi baguë cani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'oye se'ga ba'iji baguëre.

20 Si'a Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, Jesucristo yo'oja'ye se'ga ba'ija'guë'bi. Ja'nca sëani, maibi Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ro'tajën, baguë cani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë cajën,

Amén cani achocua ba'iyë mai.

²¹ Mai Ëjaguë Riusubi yëquënate cuencueguë, baguë coca quëacuare re'huani, mësacuana saobi. Ja'nca sëani, mësacua naconi Jesucristoni te'e zi'nzini, gare te'e ruiñe caye re'huasi'cua'ë yëquëna.

²² Ja'nca re'huasi'cuabi Riusu Espíritute coní bajëna, yëquënabi baguë ba'iyete te'e ruiñe quëani acho ëjacua ruën'ë.

²³ Yureca, Riusubi yë'ë recoyo ro'tayete masiguëbi yë'ë te'e ruiñe cayete mësacuani masi güeseja'guë. Mësacuani bëñereba cama'ija'guë caguë, Corinto huë'e jobona saimaë'ë yë'ë.

²⁴ Mësacuani bojo güeseye se'gare yo'oye ro'tayë. Mësacua yua Riusuni si'a recoyo ro'taye ye'yesi'cuare sëani, mësacua recoyo ro'taye gare guanseye yëma'iñë yëquëna.

2

¹ Ja'nca sëani, mësacuani bëin coca caye se'gare ro'tatoca, mësacuani ëñaguë saiye banguë baë'ë yë'ë.

² Bëin coca se'gare caguë saitoca, mësacua naconi ba'iguëbi bojo huanofie beoye ba'ire'ahuë yë'ë. Yë'ë bëin coca casi'quë'ga ai sa'ntiguëna, ¿queaca bojoye'ne yë'ë?

³ Bëin coca se'ga ba'iguë, mësacuani ëñaguë saiye yëmaë'ë yë'ë. Mësacuani ëñaguë saito, mësacua naconi bojoye se'ga ba'iyë yëyë yë'ë. Yë'ë yua recoyo ai bojoguëbi mësacuani güina'ru bojo güeseye ro'tahuë yë'ë.

⁴ Ja'nca sëani, mësacuani ja'an utire toyani saoguë, recoyo ai yo'ohuë yë'ë. Mësacuani ai

bëiñe cama'ija'ma caguë, mësacuani ai jëja oiguë, mësacuani bëin coca toyani saohuë yë'ë. Mësacuani sa'ntiye oi güeseye yëmaë'ë. Mësacuani ai yëreba yëyete masi güeseye ai ro'tahuë yë'ë.

Perdón para el que había ofendido a Pablo

⁵ Yureca mësacua jubë ba'iguëbi gu'a jucha yo'oguëna, yë'ë se'gabi sa'ntiguë oimaë'ë. Mësacua si'acuabi baguë gu'a juchare ro'tajën, ai sa'ntijën oë'ë. Ja'nca sëani, mësacua si'acuani ai bëin coca caye yëma'iñë yë'ë.

⁶ Sa'ntijën oicuabi ñë'cani bainguë si'nseyete ro'tani yo'ojënna, se'e si'nsema'ijë'ën cayë yë'ë.

⁷ Ai si'nsesi'quë ba'iguëna, yureca mësacua baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye cajë'ën. Baguë sa'ntise'ebi ai oireba oima'ija'guë cajën, baguëni oire bani conjën, baguëni recoyo bojo huanoñe ba'i güesejë'ën.

⁸ Ja'nca sëani, mësacuani si'a jëja señë yë'ë. Baguëni bëin coca caye jo'cani, baguëni ai yëreba yëyete se'e ëñojën ba'ijë'ën.

⁹ Mësacuani ja'anrë toyani saoguë, mësacua achani te'e ruiñe yo'oyete masiza caguë, mësacuani coca guanseguë toyahuë yë'ë.

¹⁰ Mësacuabi bainguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye catoca, yë'ë'ga baguë yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye cayë. Mësacua masini cayete ro'tato, mësacua te'e ruiñe masicua'ë cayë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yua bainguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere huanë yeye caguë, Cristo huanë yeye cayere'ga señë. Cristobi huanë yeye caguë, mësacua jubë si'acuani re'oye conguë ba'ija'guë cayë yë'ë.

11 Gu'a jucha yo'oguë ba'isi'quëni huanë yeye cama'itoca, baguë yua baguë sa'ntise'ebi ai oireba oiguëna, zupai huatibi mësacua jubëni ta'yejeiye gu'aye yo'oye poreji. Zupai coqueguë yo'oyete masicuabi baguë yo'oyete ëñare bajën bañuni.

Intranquilidad de Pablo en Troas

12 Yureca, Troas huë'e jobona sani, Cristo mame recoyo re'hua cocare quëani achoguëna, mai Eǰaguëbi ai jai jubë achacuare yë'ëni ëñobi.

13 Ja'nca ëñoguëta'an, yë'ë bainguë Tito hue'eguëbi ti'anmaquëna, yë'ë recoyo ai gu'a huanoñe baë'ë. Ja'nca ba'iguëbi baru bain achacuani despidiëni, ja'ansirën Macedonia yijana sani, Titoni cu'ejaë'ë yë'ë.

Victoriosos en Cristo

14 Ja'nca recoyo gu'a huanoñe ba'isi'quëta'an, mai Eǰaguë Riusubi caraye beoye ta'yejeiye yo'ocuare maire re'huaji. Ja'nca sëani, baguëni bojojën, jo'caye beoye surupa cajën bañuni. Cristobi conguëna, maire si'aruanna sani, si'a bainni mai ba'iyete ëñoji. Eñoguëna, bainbi maini ëñani, Cristoni masicuabi ai re'oye yo'ojën bojoyë cajën ba'iyë.

15 Maibi Cristo naconi te'e ba'ijën, baguë ba'iyë'ru ba'ijënna, Riusubi ëñani maini bojoji. Maibi ja'nca ba'ijënna, bainbi ëñajën,

16 yequëcuabi ai re'oye ro'tajën, bojojën, Cristo bainguë runza cajënna, Cristo yua baguë bainre bacuare re'huani si'arën baji. Yequëcuabi gu'aye ro'tajën, maire gu'a güeni senjojënna, Riusu bënni senjoja'ñe se'gare ba'iji bacuare. Ro mai

hua'na se'gabi Cristo re'oye ba'iyete ëñoñe gare porema'icua ba'iyë.

¹⁷ Riusubi maire cuencueni raoguëna, ja'an ba'iyete ëñoñe poreyë. Yequëcuabi bonsere ganañu cajën, Riusu cocare quëani achocua'ru ro coquejën ëñojënna, ja'ancua'ru ba'ima'iñë yëquëna. Yëquënabi te'e ruiñe cajën, Cristo mame recoyo re'huayete quëani achojën, Riusu cuirani coñete ëñani masiyë yëquëna.

3

El mensaje del nuevo pacto

¹ Yureca, yëquënabi mësacuana ti'anjën, yequëcua yo'oye'ru, yëquëna ëja bain ba'iyete gare ëñomajën ba'iyë. Yequëcuabi Riusu coca quëani achocua'ru ro coquejën ëñocuabi bain re'oye cani toyasi cocare sani, mësacuani ëñoni, bacua re'oye ba'iyete mësacuani ro'ta güeseyë. Ja'nrebi, se'e sai bi'rajën, mësacua uti toyayete, bacua re'oye ba'iyete mësacuani señë. Ja'nca yo'ojënna, yëquënabi ja'anre gare señe beoye ba'iyë.

² Bain hua'nabi yëquëna re'oye ba'iyete masiye yëtoca, mësacua Cristo bain re'huasi'cuare ëñani, yëquëna re'oye yo'ose'ere masiye poreyë si'a hua'na.

³ Cristobi conni raoguëna, yëquënabi mësacua jobona ti'anni, Cristo mame recoyo re'huayete mësacuani quëani achojënna, mësacuabi Cristoni bojojën, baguëni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajënna, Riusu Espíritubi mësacuana gaje meni bani, recoyo huajë hua'nare mësacuare mame re'huabi. Ja'nca re'huaguëna, si'a bainbi mësacua re'oye ba'iyete ëñani, yëquëna te'e ruiñe yo'oni

conse'ere masiye poreyë. Ja'nca sëani, bain re'oye cani toyasi cocare senma'íñë yëquëna.

⁴ Riusu se'gabi maire cuencueni raoguëna, Cristobi conguëna, baguë yo'o guansese'ere te'e ruiñe yo'oye porecua ba'iyë yëquëna.

⁵ Yëquëna se'gabi ja'an yo'oye gare porema'íñë. Riusubi yo'oye porecuare yëquëenate re'huaguëna, yëquëna yo'oye poreyete quëayë.

⁶ Ja'nca re'huaguëbi baguë bainreba re'huaye concuare maire cuencueni re'huabi. Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi yë'ë bainreba re'huasi'cua ba'ija'cua'ë caguë, yëquëenate choini, baguë re'huaye concuare yëquëenate re'huabi. Moisés coca cani jo'case'e'ru yo'oni, yë'ë bain bajë'ën camaji'i Riusu. Ja'an cocare ëñani, bain bënni senjoñe se'gare masiyë. Riusubi baguë Espíritute raoguëna, bainbi coní, recoyo huajëreba huajëcua ba'iyë.

⁷ Moisés coca toyani jo'case'ere cato, Riusubi Moisesni quëani achoguë, gata tontoñana toyani jo'caguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete Israel bainni ai ba'iyë ai ëñoguëña. Ëñoguëna, Moisés zia ai go'sijei zia ma'ñoguëna, Israel bainbi baguë ziare ëñañe gare poremateña.

⁸ Ja'nca poremajëna, baguë zia go'sijeiye cara-jeija'ye ba'iguëta'an, Riusu Espiritu raorën yureña ti'anguëna, Riusu ta'yejeiye ba'iyë yua quë'rë ai ba'iyë maini ëñoguë ba'iji.

⁹ Moisés coca toyani jo'case'e, bainni bënni senjoñe cani achose'e, ja'anre ta'yejeiye masi güesesi'quëbi baguë yureña bain recoyo mame re'huani baguë, quë'rë ai ba'iyë maini ta'yejeiye masi güeseji Riusu.

10-11 Ja'nca quë'rë ai ta'yejeiye masi güesequëna, Moisés coca toyani jo'case'e yua ja'anrë ai ta'yejeiye beoye ba'iji. Carajeija'ye ba'ise'e sëani, ta'yejeiye beoye ba'iguëna, Riusu yureña mame ëñoni jo'case'e yua quë'rë ai ba'iyë ai ta'yejeiye ëñoni, maini masi güeseni, gare ñu'ñojeiñe beoye ba'iji.

12 Ja'nca masi güesequëna, Riusu yo'oja'yete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'iyë mai. Ja'nca ëjojën ba'ijën, si'a jëja recoyo bani, Riusu yo'oja'yete quëani achojën ba'iyë.

13 Moisés yo'oguë ba'ise'e'ru gare yo'oma'icua ba'iyë. Israel bainbi yë'ë zia go'sijeije cara-jeiguëna, ëñani masima'ija'bë caguë, baguë ziare canbi reani yahueguë baji'i.

14 Mai hua'na yua Riusu ba'iyete yahueye beoye quëani achocuata'an, Israel bainbi Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye beoye baë'ë. Ja'nca ba'icuabi yureña tëca Moisés coca toyani jo'case'ere ëñajën, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye gare porema'icua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, Cristo yua Riusu Raosi'quëreba ba'iji cani si'a recoyo ro'tatoca, ja'n'rëbi ba cocare ëñani, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye poreyë bacua.

15 Ja'nca porecuabi Cristoni si'a recoyo ro'tamajën ba'iyë. Moisés coca toyani jo'case'ere achajën, te'e ruiñe masiye beoye ba'icuabi ro achajën ba'iyë.

16 Ja'nca ba'icuata'an, bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, ba coca gare yahueye beoye ba'iguëna, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye poreyë.

17 Mai Ejaguë ba'iyete cato, baguë Espíritute mai

recoyo huanoñe ba'ijën, baguë ba'iyete masiye poreyë mai.

¹⁸ Moisés yo'oguë ba'ise'e'ru mai ziare gare yahueye beoye ba'ijën, mai si'acuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe ëñani masijën, mai Ëjaguë Espíritubi conguëna, Riusu ta'yejeiye ba'ie'ru ai ba'ie ai ta'yejeiye ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mai.

4

¹ Yureca, Riusubi yëquënani oire bani ëñaguë, baguë yo'ore yëquënani guanseguëna, baguëni te'e zi'inni bojocua sëani, baguë yo'ore jo'caye beoye si'a jëja yo'ojën ba'iyë yëquëna.

² Ja'nca ba'icuabi bain ro coquejën yahue yo'oye'ru gare yo'oye beoye ba'ijën, gu'aye yo'oye beoye bañuni cajën, ja'anre gare quë'ñeñë yëquëna. Yequëcuabi Riusu cocare yahuera'rë sa'ñejën bañu cajëna, gare yo'oye beoye güejën sehuoyë yëquëna. Riusubi yëquëna ba'iyete ëñaguëna, yëquënabi Riusu cocare te'e ruiñe se'ga quëani achojën, si'a bainni te'e ruiñe yo'ojën ba'icua ëñojën ba'iyë yëquëna.

³ Ja'nca quëani achojëna, yequëcua Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua se'gabi te'e ruiñe achaye yëmajën, ro ñu'ñujeiñe se'ga ba'ija'cua'ë.

⁴ Zupai huatibi bain recoyo ro'tayete ënzeza caguë, ën yija ba'ie se'gare bacuani ëñoji. Ja'nca ëñoguëna, bacuabi ñaco beocua'ru ba'ijën, Riusu cocareba te'e ruiñe achaye poremajën, Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete, Riusu ba'ie'ru ba'iyete gare masiye beoye ba'icua ba'iyë.

⁵ Yëquëna hua'nabi Riusu cocarebare quëani achojën, ro yëquëna ba'iyete camajën, Jesucristo ta'yejeiyereba Èjaguë ba'iyë se'gare quëani achojën ba'iyë. Yëquëna ba'iyete cato, Jesusre yo'o concua se'ga ba'ijën mësacuani coñe se'ga yëyë yëquëna.

⁶ Mai Taita Riusubi ru'rureba ba'isirën ën yija zijei re'otore ëñani, guanse coca se'ga caguë, Mi-aja'guë caguëna, mia re'oto runji'i. Ja'nca ruin güesequëbi mai ba'iyete ëñani, yë'ë ba'iyete te'e ruiñe masijë'ën caguë, maibi baguë ta'yejeiye ba'iyë te'e ruiñe masihuë. Ja'nre'bi Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete ru'ru ëñani masini, ja'nre'bi Riusu ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masiye porehuë mai.

El vivir por la fe

⁷ Ja'nca masiye porecuabi ro ya'o se'gabi re'huasi'cua ba'icuata'an, ai ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñe poreyë mai. Ja'nca porejënna, yequëcuabi ëñani, ¿queaca yo'oye poreye'ne? cato, Riusu ta'yejeiyereba conguëna, yo'oye poreye masija'bë. Riusu se'gabi ta'yejeiye yo'oye pore ëjaguë'bi ba'iji cajën, bainni quëani achojën ba'iyë mai.

⁸⁻¹⁰ Ja'nca quëani achojën ba'ijën, Jesucristo ai yo'oguë junni tonse'e'ru güina'ru maire ba'iguëna, ba ai yo'oye jëayete ro'tama'iñu cayë. Maibi ai ba'iyë ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusu yo'o yo'oye yuta poreyë. Gue yo'oye ro'taye beoye ba'icuata'an, gare huesë hua'na ruiñe beoye ba'iyë. Yequëcuabi maini ai je'o bacuata'an, Riusubi maire gare jo'cani senjoñe beoye ba'iji. Mai je'o bacuabi maire huani senjoni tëjiñu cacuareta'an, Riusubi ënseji. Jesucristoni gu'aye

yo'ose'e'ru maini güina'ru yo'ojëna, yequëre huani senjosi'cua ba'icuabi Cristo yure huajëguë ba'iyete bainni ëñojëna, mai ba'iyete ëñani, ja'anre masiye poreyë bacua.

11 Yureca maibi ën yijare ba'ijën, Jesucristoni yo'o conjëna, maire je'o bacuabi Jesucristoni huani senjoñe yëse'e'ru güina'ru maire huani senjoñe yëyë. Ja'nca yëjëna, maibi ai yo'ojën, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete bacuani masi güeseyë.

12 Yureca yëquëna hua'nabi Riusu yo'o yo'oye ro'ire junni tonto'ga, mësuabi Cristo ba'iyete ye'yeni, recoyo huajëcua ruiñë.

13 Riusu Espiritubi conguëna, maibi Cristoni si'a recoyo ro'taye poreyë. Riusu ira bainguë raosi'quë cani jo'case'e'ru güina'ru cayë mai. “Riusuni si'a recoyo ro'tasi'quë sëani, baguë ba'iyete yequëcuani quëani achoye poreyë yë'ë” caguëna, mai'ga güina'ru recoyo ro'tani quëani achoyë.

14 Ja'nca quëani achocuabi ëñere masiyë: Mai E'jaguë Riusubi Jesucristo junni tonsi'quëni go'ya rai güeseja'guë'bi. Güeseguëna, yëquë'nabi Jesucristo naconi te'e ba'ijën, mësuacia naconi te'e ñë'casi'cua ba'ija'cua'ë.

15 Ja'nca ba'ija'cuabi yureña ai yo'ojën ba'ito'ga, mësuacia Cristo bain jubë quë'rë jaijeicua ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, quë'rë jai jubë bainbi Cristo oire bani coñete masijën, quë'rë ai jai jubë bainbi Riusuni bojojën surupa cajën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete quë'rë se'e masi güeseyë poreyë.

16 Ja'nca ba'iguëna, maibi ai yo'ojën ba'ito'ga, Cristoni yo'o coñete gare jo'caye beoye ba'iyë. Mai

ën yija ba'i ga'nihuëbi ñu'ñujeiguëta'an, Riusubi mai recoyote mame re'huaguë, si'a umuguseña quë'rë jëja ba recoyo ba'icuaire maire re'huaji.

¹⁷ Maibi rëño ñësebë se'ga ai yo'ojëna, Riusubi baguë naconi si'arën ba'ija'yete maini re'huani, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete maini ai masi güeseye ro'taji.

¹⁸ Ja'nca sëani, ro ën yija ba'iyete gare ro'taye beoye ba'iyë mai. Ro ën yija ba'iyete ro'tatoca, carajeiye se'ga ba'iji. Riusu jobo ba'iyete ro'tatoca, gare carajeiye beoye ba'iji.

5

¹ Ja'nca sëani, Riusu naconi si'arën te'e ba'ija'cua ba'iyë masiyë mai. Ro ën yija ba'i ga'nihuëbi gare carajeiguëta'an, Riusubi baguë naconi ba'ija'rute maire re'huani baji. Ja'anruna ti'anni, gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai.

² Yureca, ën yijare ba'ijën, ai yo'ojën cuarujëna, mai ba'ija'runa ti'añe ai cu'e ëaji maire.

³ Ja'anruna ti'anto, Cristobi maire re'oye ëñaguëna, gare jucha beocua ba'ija'cua'ë mai.

⁴ Yureca, ën yija ga'nihuë gu'a huanofne ba'ijën, Ai guaja'ë cajën, ya'jajën ba'iyë. Junni huesëye ro'tama'iñë mai. Quë'rë ai ba'iyë ai huajëjën ba'ija'ye, ja'anre ro'tajën ba'iyë mai. Ja'nca ro'tacuabi Riusu re'huacaisiruna ti'anni ta'yejeiye si'arën ba'ijën, gare se'e ai yo'oye beoye ba'ijën gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai.

⁵ Riusurebabi maire ja'nca re'huaja'ye ro'taguë, yua yë'ë cani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'yete masijë'ën caguë, baguë Espíritute maina raoguëna, mai recoyote ba'iguë maire conji.

⁶ Ja'nca sĕani, maibi jĕja recoyo re'huani, Riusuni jo'caye beoye bojojĕn ba'iyĕ. Ĕn yija ga'nihuĕte yuta bajĕn, Riusu naconi ba'ija'yete so'obi ĕñajĕn, te'e ruiñereba masiye porema'icuata'an, baruna ti'anja'ñete masiyĕ mai.

⁷ Ro mai ñaco se'gabi ĕñato, barute ĕñañe porema'iñĕ. Riusu cani jo'case'ere si'a recoyo ro'tato, barute masiye poreyĕ.

⁸ Ja'nca sĕani, maibi jĕja recoyo re'huani, Riusu naconi jo'caye beoye bojojĕn ba'iyĕ. Ĕn yija ga'nihuĕte gare jo'cañu cajĕn, Riusu jobore ba'ie ro'tajĕn ba'iyĕ mai.

⁹ Ja'nca ro'tacuabi ĕn yijare yuta ba'ijĕn, mai Ĕjaguĕ yĕye'ru yo'oye yĕyĕ mai. Baguĕ jobona sani ba'ijĕn, baguĕ yĕyere'ga yo'oye yĕjĕn ba'ija'cua'ĕ mai.

¹⁰ Yureca mai jubĕ ba'icua si'acuabi Cristo jĕja guĕna seiĥuĕ ba'iruna nĕcaye baja'cua'ĕ. Ja'nca nĕcajĕnna, Cristobi mai ĕn yija ba'ijĕn yo'ose'e si'ayete ĕñani masiji. Re'oye yo'ose'e ba'itoca, maire insija'yete coja'cua'ĕ. Gu'aye yo'ose'e ba'itoca, maire si'nseja'yete coja'cua'ĕ.

El mensaje de la paz

¹¹ Ja'nca coja'cuabi mai Ĕjaguĕ si'nseja'yete huaji yĕjĕn, re'oye yo'oye se'gare ro'tajĕn, bain hua'nare ai jĕja yihuojĕn ganiñĕ yĕquĕna. Ja'nca ganijĕnna, Riusubi yĕquĕna ba'iyete ĕñaguĕ, yĕquĕna te'e ruiñe ganijĕn ba'iyete masiji. Yequĕcuabi yĕquĕnani gu'aye cacuata'an, mĕsacua yua yĕquĕna te'e ruiñe ganijĕn ba'iyete masijĕ'ĕn.

¹² Ro bain caye'ru yĕquĕna re'oye yo'ojĕn ba'iyete mĕsacuanĕ quĕani achoma'iñĕ yĕquĕna.

Yëquënabi Riusu yo'o coñe yëcua se'ga ba'iyë cajën, mësacuani quëani achoyë. Ja'nca quëani achojënna, mësacuabi yëquëna ba'iyete bojoye ro'tajën, ro bain ro'taye'ru ro'tacuani masiye sehuoye poreyë. Ja'an ro'tacuabi bain re'oye ëñañe se'gare yëyë. Recoyo mame re'huaye gare güeye ba'iyë.

13 Yëquënabi Riusu cocarebare ai jëja quëani achojënna, yequëcuabi Ro güebe coca cajën ba'iyë, yëquënate cayë. Ja'nca cacuata'an, Riusu ta'yejeiye ba'iyete masi güeseyë yëquëna. Yëquënabi te'e ruiñe caye ëñojënna, mësacuabi Riusu ba'iyete quë'rë re'oye masiye poreyë.

14 Yëquëna yo'ojën ba'iyë si'ayete cato, Cristo ai oire bani coñete ro'tani, yëquëna yo'ore yo'oyë. Eñere te'e ruiñe masiyë yëquëna. Cristobi si'a baguë bainni oire bani junni tonguëna, si'acuabi ro bacua ba'iyete ro'taye beoye ba'ijën, baguë yëye yo'oye se'gare ro'taye bayë.

15 Cristo junni tonsi'quëbi mai ba'iyete ëñaguë, Mësacua yëye se'gare ro'taye beoye ba'ijën, yë'ë yëyete yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën, maini caji. Ja'nca sëani, mai E'jaguë Jesucristobi mai ro'ire junni tonni go'ya raiguëna, baguë ba'iyete jo'caye beoye ro'tajën bañuni.

16 Ja'nca sëani, si'a bainni ëñajën, ro bain ro'taye'ru bacua ba'iyete ro'taye beoye ba'ijë'ën. Ja'anrë maibi Cristote ja'nca ro'tajën ba'isi'cuata'an, gare se'e baguëte ja'nca ro'taye beoye ba'iyë mai. Riusu ro'taye'ru Cristo ba'iyete ro'tajën ba'iyë mai.

17 Ja'nca sëani, bainbi Cristoni te'e zi'inni batoca, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Bacua ja'anrë

yo'ojën ba'ise'ere gare se'e yo'oma'icua ba'iyë. Tin ba'iyë'ru ba'ijën, mame recoyo re'huasi'cua ba'iyë.

¹⁸ Riusubi maire ja'nca mame re'huaye ro'taguë, baguë Zin Jesucristo junni tonse'ebi mai gu'a juchare quë'ñeni, Yë'ëni gare se'e je'o bama'ijë'ën caguë, baguë bainreba be baguëte ja'nca ro'taye beoye ba'iyë mai. Riusu ro'taye'ru Cristo ba'iyete ro'tajëna'ie maire choiji. Ja'nca choiguë, maire cuencueni, baguë mame recoyo re'hua coca quëani achocuare maire re'huani, bainna saoji.

¹⁹ Baguë Zin Jesucristobi maina raiguëna, Riusubi baguë naconi te'e zi'insi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi si'a bain gu'a juchare gare se'e ro'tama'iñe yëguë, mësacua je'o bayete gare jo'cani, Yë'ëna te'e zi'injën raijë'ën caguë choiji. Ja'nca choiguëbi yëquëenate cuencueni, ja'an cocare quëani achocuare yëquëenate reye'ru Cristo ba'iyete ro'tajën'huabi.

²⁰ Ja'nca re'huaguëna, yëquënabi Cristo coca quëacuabi mësacuana ti'añë. Ti'anni quëajën, Riusu case'ru güina'ru mësacuani Cristo cocare quëani achoyë. Riusuni je'o bayete gare jo'cani, baguëni te'e zi'iñe ro'tajën ba'ijë'ën cayë.

²¹ Riusubi baguë Zin jucha beoguëte cuencueni, mai gu'a jucha ro'ina baguëni junni ton güesebi. Ja'nca junni tonguëna, yureca maibi Riusuna ti'anni, baguë re'o bain ba'iyë poreyë. Ja'nca ti'anni yo'otoca, Riusubi maini bani, mai gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë ba'iji.

6

¹ Yureca, yëquënabi Riusu yo'ore baguë naconi

te'e conjën ba'ijën, mësacuani si'a jëja yihuojën cayë: Riusubi mësacuani ai yëreba yëguë, baguë naconi te'e zi'ïñete choiji. Ja'nca choiguëna, mësacua yua ro güeye beoye Riusuni jaë'ë cajën sehujë'ën.

² Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji Riusu:

Re'oye ba'irën ti'anguëna, më'ëni achayë yë'ë.

Yë'ë tëani ba umuguse ti'anguëna, më'ëni oire bani coñë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

Cani jo'caguëna, yurera baguë re'oye ba'irën ti'anbi.

Yure umuguse yua Riusu maire tëani ba umuguse ti'anse'e ba'iji.

³ Ja'nca ti'anse'e ba'iguëna, yëquëna hua'nabi Riusure yo'o concua ba'ijën, Riusuna ti'an ma'are bainni gare huacha ëñoñe beoye ba'ïñu cajën, mësacuani Riusu bainreba ba'iyë yurera choiyë. Huacha ëñoma'itoca, yequëcuabi yëquëenate gu'aye caye gare porema'inë.

⁴ Gu'aye cacuata'an, yëquënabi mësacuana ti'anjën, Riusure yo'o concua ba'iyë mësacuani ëñoreba ëñojën, ñaca ba'icua ba'iyë: Ai jëja yo'o yo'oye bacuata'an, Riusuni yo'o coñe gare jo'cama'inë. Ai ba'iyë ai yo'ojën, yëquëna yo'oye porema'inë tëca Riusuni conjën, huesëni si'aye'ru ba'ijën, Riusu yo'o conjën ba'iyë.

⁵ Yequëcuabi hui'ya huaijën, yëquënanani preso zeanjën, ai je'o ëñajëna, Riusu coñete ai yëjën ba'iyë. Yëquëna aireba guajaye tëca yo'o yo'ojën, na'ijaijën ñatajeijën ba'ijën, aon gu'ana ju'in hua'na'ru ba'iyë.

⁶ Gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijën, Riusu ba'iyete quë'rë ta'yejeiye ye'yejën, yequëcuani bëinma'inë

cajën, bacuani re'oye yo'o conjën, Riusu Espíritubi conguëna, si'a bainni ai oire bani ai yëjën ba'iyë.

⁷ Bainni te'e ruiñe se'ga cajën, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete ëñojën, yëquëna re'oye yo'ojën ba'iyebi zupai huatini te'e jëana senjoñe poreyë.

⁸ Yequëcuabi yëquëenate re'oye ëñajënna, yequëcuabi yëquëenate ai hui'ya jayayë. Yequëcuabi yëquëenate ai re'oye cajënna, yequëcuabi yëquëenate ai gu'aye cayë. Yequëcuabi yëquëenate cajën, ro coqueye se'ga yo'ojën ba'iyë cajënna, te'e ruiñe yo'oye se'ga ba'iyë yëquëna.

⁹ Yequëcuabi yëquëenani ëñani, Ro gu'a bain ba'ijënna, bacuare huesëyë mai cayë. Yequëcuaca yëquëenani ëñani, Te'e ruiñe yo'ojënna, si'aruan bainbi bacuare masiyë cayë. Yequëcuabi yëquëenani huani senjoñe yëcuata'an, yuta huajë hua'na ba'iyë yëquëna. Yëquënabi ai jëja si'nsesi'cua ba'icuata'an, huani senjosi'cua beoye ba'iyë yëquëna.

¹⁰ Ai oijën sa'nticua ba'icuata'an, Cristoni caraye beoye bojojën ba'iyë yëquëna. Bonse beocua se'ga ba'icuata'an, Riusu caraye beoye insija'yete ai jai jubë bainni ba güeseyë yëquëna. Gare bonse beo hua'na ba'icuata'an, Riusu insiyete gare caraye beoye con bayë yëquëna.

¹¹ Yë'ë bain sanhuë, Corinto huë'e jobo ba'icua, mësacuani coca cajën, gare yahueye beoye te'e ruiñe cani tonhuë yëquëna. Mësacuani ai bojojën, mësacuani ai ta'yejeiye yëreba yëyë yëquëna.

¹² Mësacuani ai yëreba yëye jo'cama'inë yëquëna. Mësacuaca yëquëenani yëye jo'caye ëñoñë.

¹³ Yë'ëbi mësacuani yihuoguë caguë, taita hua'guë baguë zin hua'nani yihuoye'ru mësacuani yihuoyë

yë'ë. Yëquënaire'ga ai ba'iyë ai bojojën, ai yëreba yëjën ba'ijë'ën.

Somos templo del Dios viviente

¹⁴ Mësacua yua Cristoni recoyo ro'taye gu'a güecuani te'e zi'ñe beoye ba'ijë'ën. Riusu re'o bain te'e ruiñe yo'ojën ba'icua bi gu'a bain naconi te'e bojoye gare porema'ñë. Riusu miañete gan-icuabi zije re'oto ganicia naconi te'e ganiñe gare porema'ñë.

¹⁵ Cristo'ga zupai huati naconi gare te'e ro'taye beoye ba'iji. Tin ba'icua sëani, Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi baguëni ro'taye gu'a güecua naconi sa'ñeña te'e conni ba'iyë gare beoyë.

¹⁶ Huacha riusu hua'ire Riusu huë'ena jo'catoca, ai gu'aye ba'ire'abi. Riusu huë'ere cato, mai recoyore ba'iji mai ta'yejeiye huajëguë ba'i Riusu. Riusu coca cani jo'case'ere ëñato, ñaca caji:

Yë'ë ba'i huë'ere cato, yë'ë bainreba recoyore
ba'ija'guë'ë yë'ë.

Bacua naconi te'e ganiguëbi bacua Riusureba
ba'iguëna, bacua yua yë'ë bainreba jubë
hue'eja'cua'ë.

¹⁷ Ja'nca sëani, mai E'jaguëbi ëñere'ga caji: Gu'a bain
ba'irute gare jo'cani, gare quëñëni ba'ijë'ën.

Bacua si'si ma'carëanre gare pa'roye beoye
ba'ijë'ën.

Ja'nca ba'ijëna, mësacua yë'ë jobona conni bojoni,
mësacua taita ba'ija'guë'ë yë'ë.

¹⁸ Ja'nca ba'iguëbi yë'ë ëmë zin hua'nare, yë'ë romi
zin hua'nare mësacuare re'huani baja'guë'ë
yë'ë.

Ja'an cocare cani jo'cabi mai ta'yejeiyereba Ējaguë Riusu.

7

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Riusubi maini ja'nca cani jo'caguëna, gu'a jucha beoye gare ba'ijën bañuni. Mai ga'nihuë, mai yacahuë, mai recoyo, si'aye gare tēnosi'cua ba'ijën bañuni. Riusu tēnoreba tēnoñete senni achajën, Riusu yo'o guans-eye se'gare te'e ruiñe yo'ojën bañuni.

La conversión de los corintios

² Yureca, ¿mēsacua guere yēquēnani ai ba'ie ai bojomajën, yēquēnani ai yēreba yējën ba'ima'iñe'ne? Yēquēna hua'nabi mēsacuani gare gu'aye yo'omajën, gare si'si yo'omajën, gare coqueye beoye baë'ë.

³ Yë'ëbi ja'an cocare mēsacuani caguë, mēsacuani gu'aye caye ro'tama'iñe. Yë'ë ja'anrë case'e'ru güina'ru ñaca cayë: Mēsacuani ai yēreba yēguë, mēsacua naconi jo'caye beoye si'arën bojoguë ba'iyë yë'ë.

⁴ Ja'nca bojoguë, mēsacuani huaji yëye beoye si'a jëja coca caye poreyë yë'ë. Mēsacua ba'iyete yequëcuani bojoguë caye poreyë yë'ë. Ai sa'nti hua'guë ba'isi'quëbi ba'iguëna, yureca Riusubi yë'ëni oire bani conguë, sa'ntiye beoye ba'iguëre yë'ëre re'huabi. Ai guajaye ai yo'oguë ba'isi'quëta'an, yureca ai ba'ie mēsacuare ai bojoreba bojoyë yë'ë.

⁵ Yēquēna hua'na Macedonia huë'e jobona saise'ere cato, ai guajasi hua'na ti'anjën, ai yo'oye se'ga ba'ijën, bëani huajëye gare poremajën baë'ë. Yequëcuabi yë'ëni je'o bajën yēquēnare huaiye

yějënna, yequëcuabi Cristoni jo'cani senjoñe yějënna, ai yo'ohuë yëquëna.

⁶Ja'nca ai yo'ojënna, mai Ējaguë Riusubi ai re'oye conbi. Si'a bain se'e yo'oye porema'icuanì ai coñe masiguëbi yëquënani congüë, Titote yëquënana raobi.

⁷Ja'nca raoguëna, Titobi mësacua yë'ëre cu'e äaye, mësacua oire baye, yë'ëre ai yëreba yëye, ja'anre yë'ëni quëaguëna, yë'ëbi gare se'e recoyo sa'ntiye beoye ba'iguëbi mësacuani quë'rë ai ba'iye bojo recoyo re'huahuë.

⁸Yë'ë yua mësacuani bëin cocare toyani saosi'quëbi ai sa'ntiguë baë'ë. Ja'nca ba'isi'quëbi yureca sa'ntima'iñë yë'ë. Mësacuabi yë'ë bëin cocare ëñani ro'tani, recoyo ai oijën, rëño ñësebë se'ga sa'nti hua'na baë'ë.

⁹Ja'nca ba'ijën, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tani, mai gu'ayete jo'cani senjoñu cajën, Riusu coñete senni achajën oijënna, yë'ëbi masini bojohuë. Mësacua quë'rë re'o recoyo re'huajënna, ai bojohuë yë'ë.

¹⁰Bainbi Riusu coñete senni achajën, ai yo'ojën ai oitoca, Riusubi bacua recoyote mame re'huani, bacuani sa'ntiye beo hua'na ba'i güeseji. Bainbi Riusu coñete senmajën, ai yo'ojën ai oitoca, quë'rë sa'nti hua'na ruinjën, recoyo gu'ajeiyë. Ja'nca gu'ajeijënna, Riusu bënni senjoñe se'ga ba'ija'guë'bi bacuare.

¹¹Mësacua ai sa'ntijën ba'ise'ere cato, Riusubi congüëna, quë'rë ai ba'iye recoyo jëja ba hua'na mësacua ruën'ë. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere ro'tajën, mai gu'ayete oijën, te'e jëana jo'cani senjoñu cajën, Riusu coñete aireba ëjojën

baë'ë mësacua. Riusuni gu'aye yo'ojën, Pablöre'ga gu'aye yo'ojën baë'ë yëquëna cajën, ai oireba oijën, mësacua jubë ba'iguë gu'aye yo'osi'quëni si'nse coca cajën, gare jo'caye beoye re'oye yo'oye se'gare ro'tajën baë'ë mësacua.

¹² Yureca, yë'ëbi mësacuani bëin cocare ja'anrë toyani saoguë, gu'aye yo'osi'quëni si'nseye ro'tamaë'ë. Yequë, gu'aye yo'ose'ere ai sa'ntiye ai yo'osi'quëni coñe ro'tamaë'ë. Mësacuani ro'tahuë yë'ë. Riusubi yo'o güeseguëna, yëquënani se'e ai bojojën, yëquënani ai yëreba yëja'bë caguë, mësacuani bëin cocare toyani saohuë yë'ë.

¹³ Ja'nca toyani saoguë, mësacua recoyo bojoyete achani, yureca yëquëna'ga ai ba'iye ai bojo recoyo re'huaní, se'e sa'ntiye beoye ba'iyë.

Mësacua bojojën ba'iyete Titoni quëani achojënna, baguë'ga bojo recoyo re'huaní, yëquënani quëaguëna, yëquëna'ga quë'rë se'e ai bojo recoyo re'huahuë.

¹⁴ Quë'rë ja'anrë mësacua ba'iyete Titoni re'oye cahuë yë'ë. Ja'nca caguëna, Titobi mësacua ba'iruna ti'anni, mësacua re'oye ba'iyete ëñani bojobi. Ja'nca sëani, mësacua ba'iyete Titoni gare huacha caye beoye baë'ë yë'ë. Te'e ruiñe caye se'ga baë'ë yë'ë. Mësacuani coca cajën, Titoni coca cajën ba'ijënna, Riusubi yë'ë ja'an case'ere te'e ruin coca ba'i güesebi.

¹⁵ Titobi mësacua ba'iyete ro'taguë, mësacuani ai bojoguë, mësacuani quë'rë ai ba'iye ai yëreba yëji. Mësacuabi te'e ruiñe yo'ojën, baguëni ai oire bani conjënna, baguëbi ja'anre ro'tani quëaguë, ai bojosi.

¹⁶ Bojoguëna, yë'ë'ga mësacua te'e ruiñereba yo'oyete ro'tani bojoyë.

8

Generosidad en las ofrendas

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Riusubi baguë bainreba Macedonia yija ba'i jubëanni ai ba'ie ai conguëna, mësacuani quëaye yëyë yë'ë.

² Bacuare ai bonse caraguëna, bacua porema'ïñe tēca ai yo'ojën ba'icuata'an, Riusuni ai ba'ie ai bojoreba bojojën, Riusu bain bonse caracuani coñu cajën, bacua bonserëanre cuencuehuë.

³ Ja'nca cuencueni, bacua porese'e'ru insiye yëjën, quë'rë ai ba'ie ai insijënna, yë'ëbi ëñani masihuë.

⁴ Yëquënabi bacua curire tēaye yëmajënna, bacuabi yëquënani quë'rë ai ba'ie ai senni achajën, Riusu bainreba bonse caracuana ro insini coñe yëyë cajën,

⁵ yëquëna ro'tama'ise'e'ru ai ba'ie ai curire bëyoni ro insihuë. Ru'ru, Riusu bainguë'ë yë'ë cajën, Riusuna insini jo'cahuë. Ja'n'rëbi, Riusu yëye'ru yo'ojën, yëquënana insini jo'cahuë.

⁶ Ja'nca insini jo'cajënna, Titoni cahuë yëquëna: Më'ëbi ën yo'o Riusu yo'o conse'ere ënjo'ona yo'o bi'rasi'quëbi yureca Corinto bainna sani, güina'ru Riusuni yo'o conguë ba'ijë'ën cahuë.

⁷ Ja'nca cajënna, baguë yua mësacua jobona saiguëna, mësacuani ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, baguë cocarebare ai re'oye masijën, yequëcuani ai re'oye quëani achojën, si'a jëja yo'o conjën, yëquënani ai ba'ie ai yëreba yëjën, ja'an ba'icua sëani, mësacua yua Riusu bainreba bonse caracuana

ro insiyere'ga güina'ru ai ba'iyē ai bojojēn, Riusubi conguēna, ja'an yo'ore yo'ojēn ba'ijē'ēn.

⁸ Ja'an yo'ore yo'oye mēsacuani guansema'iñē yē'ē. Mēsacuani yihuoye se'ga ba'iyē. Mēsacuabi coñe yētoca, Riusu coñete ro'tajēn, Macedonia bain bojojēn yo'ose'e'ru güina'ru yo'o conjēn ba'ijē'ēn. Riusu bainreba caracuani ai yēreba yējēn ba'itoca, mēsacua yo'oyete ēñani masiyē.

⁹ Mai Ējaguē Jesucristo yo'o conguē ba'ise'ere ro'tani ye'yējē'ēn. Taita Riusu naconi ba'iguē, ai ba'iyē caraye beoye baguēta'an, mēsacua ba'iyete ro'tani, mēsacuani oireba oiguē, bonse beo hua'guē runji'i. Mēsacuabi güina'ru Taita Riusu naconi ba'ijēn, yē'ē caraye beoye base'e'ru con bajē'ēn caguē, ja'nca bonse beo hua'guē runji'i baguē.

¹⁰ Yureca, ēn cocare mēsacuani yihuoguē cayē yē'ē. Mēsacua yequē tēcahuē yo'oye yēse'e, mēsacua curi insiye ro'tase'ere caguē, ja'an yo'ore yureña yo'oni tējitoca, mēsacuare re'oye ba'iji.

¹¹ Mēsacua yo'o coñe yēse'e'ru güina'ru yo'ojēn, mēsacua bonse bayete cuencueni, ja'anbi inni, Riusu bainreba caracuana ro insini saojē'ēn cayē yē'ē.

¹² Riusubi baguē bain bonse insiye yēyete ēñaguē, ja'anre bojoji. Bacua insiye poreyete masiguē, bacua insiye porema'iñete senma'iji Riusu.

¹³ Ja'nca sēani, mēsacua bonse carajeiye tēca insiye senma'iñē yē'ē. Yequēcuaana insini jēhuani, ja'nrebi mēsacua carase'ebi ai yo'ojēn ba'itoca, gu'aji.

¹⁴ Mēsacua yureña ai bonsere bajēn, bonse caracuana insiye bayē. Jē'te yequērē mēsacuabi

bonse caracua ba'ijëna, bacua'ga güina'ru mësacuana ro insiye poreyë. Ja'nca ba'iguëna, Riusu bainrebabi sa'ñeña te'e yo'o conjën ba'iyë.

15 Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën: “Riusu insini jo'case'e chiani bacuare cato, ai ba'iyë chiasicuabi huo'hueni tëjini, jëhuaye beoye bateña. Choa ma'carë chiasicuabi yequëcua huo'huese'ere conì, gare caraye beoye bateña.” Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, si'a Riusu bainbi bacua bonsere sa'ñeña huo'hueni insiye bayë.

Tito y sus compañeros

16 Yureca, Riusubi Titore choini, mësacuana saoguëna, ai bojoyë yë'ë. Yë'ë yua mësacuani ai ba'iyë ai oire bani conja'ma caguëna, Tito'ga yë'ë ro'taye'ru güina'ru mësacua ba'iyete ro'taguëna,

17 yëquëna sense'e, mësacuani congüë saijë'ën cajën senni achajëna, baguë yua jaë'ë canì, baguë sani coñe yëse'e'ru mësacuana te'e jëana sani conji.

18 Ja'nca saiguëna, yequë Cristo bainguë, Riusu cocarebare quëani achoye ai re'oye masiguë, ja'anguëte Tito naconi mësacuana saoyë yëquëna. Baguë yua Cristo bain jubëan ai jai jubëanna sani quëani achoguëna, si'a bainbi achani, baguë quëani achoye poreyete bojojën,

19 Yëquëna naconi yo'o yo'oguë ganijë'ën baguëni cahuë. Cajëna, yëquëna naconi ganiguëbi Riusu bain bonse caracuana insini conjë'ën, si'acuani quëani achoguë, yëquënanì re'oye congüë ganiji baguë. Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete, yëquëna re'oye yo'oye yëyete bainni masi güeseñu cajëna, baguë yua yëquënanì congüë ganiji.

²⁰ Conguë ganiguëna, yëquënabi ai ba'iyë ai curire huëoni, Riusu bainreba caracuana ro insijën, yequëcua yëquëna yo'oyete gu'aye cama'ñe cajën, Riusu ta'yejeiye ba'iyë ëñoñe se'gare ro'tajën yo'oyë.

²¹ Ja'nca yo'ojën, gare coqueye beoye re'oye se'gare yo'ojën ba'iyë. Riusubi ëñato, bain'ga ëñato, re'oye se'ga yo'oye ro'tayë yëquëna.

²² Yureca, ba bainre mësacuana saoguë, yequë Cristo bainguëre'ga bacua naconi saoyë yë'ë. Baguë yua ai te'e ruiñe yo'oye masiguë, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ëñani, mësacuani quë'rë ai ba'iyë mësacuani coñe yëji.

²³ Tito ba'iyete cato, yë'ë gajeguëreba'bi. Yë'ë naconi recoyo te'e zi'insi'quëbi yë'ë yo'o coñe'ru mësacuani yo'o conguë saiji. Yequë Cristo bain mësacuani yo'o conja'cuare cato, si'a Cristo bain jubëanbi bacuare cuencueni saojënna, bacuabi Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete bainni masi güeseye yëjën, mësacuani yo'o conjën saiyë.

²⁴ Ja'nca sani ti'anjënna, bacuani ai bojoreba bojojën, mësacua jubëna coní, bacuani recoyo te'e zi'injën ba'ijë'ën. Yëquënabi mësacua ja'nca yo'oja'yete Cristo bain jubëanni quëajënna, bacua'ga mësacua bainni ai yëreba yëyete masiyë.

9

La colecta para los hermanos

¹ Yure Riusu bain bonse caracuana curi insiyete toyato, mësacuani ai re'oye yihuoni tējihuë yë'ë.

² Mësacua ja'an curire yuara huëoni tējini, te'e jëana insiye poreyë ro'tayë yë'ë. Ja'nca ro'taguëbi

Cristo bain Macedonia yijare ba'ijëna, bacuana sani ñaca quëahuë: Acaya bainbi bacua insi curire huëoni tējini, te'e tēcahuë bani ëjoyë quëahuë. Ja'nca quëaguëna, bacuabi cajën, Acaya bainbi re'oye yo'ojëna, mai'ga bacua yo'ose'e'ru quë'rë ai ba'iyë Riusuni yo'o conjën, mai porese'e'ru curire huëoni ro insiñu cahuë.

³ Yureca, mësacua case'e'ru güina'ru yo'ojë'n cajën, Cristo bainre mësacuana saoyë. Mësacua re'oye yo'ose'ere quëasi'cuabi mësacua curi huëose'ere masiñu cajën, Cristo bainni mësacuana saoni ëñañe guansehuë. Mësacua curi huëose'ere ëñama'itoca, ro guaja re'oye quëaguë ba'ire'ahuë yë'ë.

⁴ Yë'ë'ga Macedonia bain naconi yo'je sani, yequërë mësacua case'e'ru curire huëoma'itoca, Macedonia bainbi mësacuare gu'aye ro'tama'ïñe. Yëquëna, mësacua, si'a jubëbi gue ro'taye beoye ro nëcajën sa'ñeña ëñajën ba'ire'ahuë.

⁵ Ja'anre ro'taguë sëani, Cristo bainre mësacuana ru'ru saoyë yë'ë. Ja'nca saoguë, bacuani cahuë: Bacua curi insija'yete huëojëna, bacua yë'ëni case'e'ru huëoye conjën ba'ijë'ën cahuë yë'ë. Ja'nca cani, ja'nrebi mësacuana yo'je sani ëñato, mësacua curi insija'ye yua huëoni bani ëjoyë. Ja'nca ëjojën, ro yë'ë guansese'e'ru huëoni bama'ïñe caguë, mësacua bojojën, caracuan coñe se'ga ro'tajën curire huëojë'n cayë yë'ë.

⁶ Yureca, mësacuabi ja'an curire huëoni insiye ro'tajën, ën cocare ro'tani ye'yejë'ën: Zio yo'ogüëbi ai aonra'carëanre tanma'itoca, ai aonre tēaye porema'iji. Ai ba'iyë ai aonra'carëanre tantoca, ai ba'iyë ai aonre tēani baja'guë'bi.

7 Ja'an cocare achani, mësacua curi huëoni insija'yete ro'tajë'en. Si'a bain bacua curi insiye ro'tase'e'ru güina'ru yo'oye bayë. Yequëcuabi ai jëja guansejënna, curi insiye ta'yejeiye yëma'itoca, Riusubi bojoma'iji. Bainbi yë'ë curire bojoguë insiza cajën yo'ojënna, Riusubi ëñani, bacuani ai bojoji.

8 Ja'nca bojojën insijënna, Riusubi mësacuani quë'rë se'e ai conreba coñe masiji. Ja'nca conguëbi si'aye quë'rë ai ba'iye mësacuana go'yaguëna, mësacuabi bonsere bani jëhuajën, si'a Riusure re'o yo'o concuana ai ba'iye ro insiye poreyë.

9 Mësacuabi ja'nca yo'ojën ba'itoca, ñaca toyani jo'case'e'ru ba'iyë mësacua:

Bonse beo hua'nana jo'caye beoye ai ba'iye ai bonsere ro insiguë ganitoca, mësacua re'oye yo'ojën conse'ere gare huanë yeye beoye ba'iji Riusu.

10 Riusubi ja'nca cani jo'caguë, yua aon tanra'carëanre zio yo'ocuana insiye masiguë, bain aon aiñete caraye beoye jo'caye masiguë, ja'anguëbi quë'rë ai ta'yejeiye mësacuana insiguëna, mësacua ta'yejeiye bajën, quë'rë se'e bonse caracuana ai ta'yejeiye ro huo'hueni insijën, Riusuni re'oye yo'o coñe poreyë.

11 Ja'nca jo'caye beoye ai ta'yejeiye ro huo'hueni insijënna, Riusubi quë'rë ai ta'yejeiye ba ëjacuare mësacuare re'huaji. Ja'nca re'huaguëna, yëquënabi Riusu oire bani conse'ere ro'tajën, mësacua ta'yejeiye bojojën huo'hueni insiyete ëñajën, Riusuni quë'rë ai ba'iye ai bojojën, surupa cajën ba'iyë.

12 Mësacua yua Riusu bain bonse caracuana ro

insini contoca, bacuabi bacua bonse carase'ere se'e bajënna, ai jai jubë Riusu bainbi Riusuni ai ba'ie ai ta'yejeiye bojojën, jo'caye beoye Riusuni surupa cajën ba'iyë.

¹³ Mësacuabi mësacua yo'oja'ye case'e'ru ai re'oye yo'ojën, mësacua curire huëoni, Riusu bain bonse caracuana ro insitoca, Riusu bainbi ëñani, Cristo cocarebare ai re'oye achani yo'oyë bacua cajën, mësacua ai curire ta'yejeiye huëojën, bacuana ai bojojën ro insijënna, bacuabi ja'anre ro'tajën, Riusuni ai ta'yejeiye ai bojoye cajën ba'iyë.

¹⁴ Ja'nca ba'icuabi mësacuani bojojën, mësacuare cu'e ëaye ba'ijën, mësacua ba'iyete Riusuni ujajën ba'iyë. Riusubi mësacuani ai ta'yejeiyereba conguëna, mësacuani ja'nca bojojën ba'iyë.

¹⁵ Yureca, Riusubi baguë Zin gañaguëte cuencueni maina ro insiguë raoguëna, Riusuni ai ba'ie ai bojojën surupa cajën bañuni.

10

La autoridad de Pablo como apóstol

¹ Yureca, yë'ë, Pablo hue'eguëbi, mësacuani bëiñe beoye ba'iguë, mësacuani conza caguë, Cristo yihuoye'ru mësacuani coca yihuoreba yihuoyë. Yequëcua mësacua ba'iru ba'icuabi yë'ëre coca cajën, “Huaji yëguë sëani, mai naconi ba'iguëbi maini si'a jëja coca yihuoma'i'te baguë. Baguë uti toyani raoguë ba'irëan se'ga maini si'a jëja coca yihuoguë toya'te.” Ja'an cocare cajënna,

² mësacuani si'a jëja te'e ruiñe cayë yë'ë: Yë'ëbi mësacua jubëna ti'anguëna, ja'an coca caye'ru yë'ëre gare caye beoye ba'ijë'ën. Catoca, yë'ë si'a jëja coca yihuoye poreguëte mësacuani ëñoñë yë'ë.

Mësacua jubë ba'icuabi yë'ère cajën, “Ro ëja beoye ba'iguëbi ro ën yija bain caye'ru ca'te” cajënna,

³ mësacuani si'a jëja ñaca sehuoyë yë'ë: “Yëquënabi ën yija bain naconi ba'icuata'an, ro ën yija bain ro'tani sehuoye'ru yëquënare je'o bacuani sehuoma'iñë.

⁴ Ro ën yija bainbi ro bacua ba'iyë se'gare ro'tajën, je'o bacuani sehuojën, ro bacua poreye'ru guerra huani jëhuajën ba'iyë. Yëquënabi ja'nca sehuomajën, Riusu ta'yejeiyereba poreyete ëjojën, Riusubi conguëna, bain ai ba'iyë masiye ro'taye gu'aye ro'tayete ëñoni ñu'ñojeiñë.

⁵ Riusuni ujajën, Riusu masiyete senjën, Riusu ba'iyete ro'taye gu'a güecuani ta'yejeiye beoye ba'i güesejën, Cristo ta'yejeiyereba ba'iyete masi güesejën, Cristoni si'a recoyo ro'tajë'ën cayë yëquëna.

⁶ Mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, ja'ë cajën ba'ijënna, mësacua jubë ba'icua Cristoni te'e ruiñe achaye gu'a güecuani saoni senjoñe ro'tayë yë'ë.

⁷ Yëquënate gu'aye cacua ba'iyete re'oye ro'tani, re'oye masijë'ën. Bacuabi cajën, Cristo ëja bain re'huani raosi'cua'ë yëquëna cajënna, yë'ë yua bacuani ñaca yihuoguë cayë: Mësacua yua Cristo ëja bain re'huasi'cua ba'iyë cajënna, yëquënabi güina'ru Cristo ëja bain re'huasi'cua ba'iyë cayë yë'ë.

⁸ Ja'an ba'iyete ai cato'ga, mai Ëjaguëbi yë'ère re'huani raoguëna, yë'ë caye'ru güina'ru yo'oye poreyë. Riusure yo'o conguë re'huasi'quëbi mësacuare ta'yejeiye jëja recoyo bacuare re'huaye coñë yë'ë. Mësacuare ta'yejeiye beocuare

re'huama'iñë yë'ë. Ja'nca re'huaguë, yequëcuabi yë'ëre gu'aye cajëna, gare huaji yëye beoye ba'ija'guë'ë yë'ë.

⁹ Mësacuani si'a jëja coca toyani saoguëta'an, mësacua ba'iru ba'icua caye'ru mësacuani quëcoye ro'tama'iñë yë'ë.

¹⁰ Bacuabi yë'ëre ñaca cajën ba'iyë: “Pabloi utire toyani raoguë, si'a jëja coca ai bëiñë caguë toyaji. Ja'nca toyaguëta'an, mai naconi ba'iguë, ro ta'yejeiye beoye ba'iguë, yihuo coca te'e ruiñë caye porema'i'te baguë” yë'ëre cajën ba'iyë.

¹¹ Ja'nca cacuani ñaca cayë yë'ë: Yëquënabi mësacua jubëna ti'anni cocare cato, yëquëna utire toyani saoye'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë yëquëna.

¹² Mësacua jubë ba'icua ro coquecuabi ja'ancua ba'iyete re'oye cajën, Ja'ancua ba'iyë'ru quë'rë re'oye ba'iyë mai cajën, ro huesë hua'na cajën ba'iyë. Yëquënabi ja'nca caye'ru gare caye beoye ba'ijën,

¹³ Riusu yo'o guanseni conguëna, ja'an yo'o re'oye yo'ose'e se'gare re'oye cajën ba'iyë yëquëna. Riusubi baguë yo'ore guanseni conguëna, yëquënabi mësacuana sani, Riusu bainre mësacuare re'huaye conjën, ja'an yo'o yo'ose'ere re'oye cajën ba'iyë yëquëna.

¹⁴ Mësacua jubëre ba'ijën ja'an yo'ore yo'ojën, Riusu yo'o guanseni jo'case'e se'gare yo'ohuë. Yequëcua Riusu yo'o yo'oye concuare etoni saomaë'ë. Yëquënabi mësacuana ti'anni, yequëcua Riusure yo'o concua beojëna, Cristo cocarebare mësacuani quëani achohuë.

¹⁵ Yequëcuabi ba'itoca, bacuare gare etoni saomajën ba'iyë. Yëquëna se'gabi ja'an yo'o yo'ohuë

camajën ba'iyë. Yëquëna se'gabi mësacua naconi ba'ijën, Cristo cocarebare quëani achojënna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tajënna, mësacua quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huaja'yete conjën ëjoyë. Mësacua yua ta'yejeiye jëja recoyo re'oye re'huani, ja'nrebi yëquënani quë'rë re'oye conjënna,

¹⁶ yequë bain joboanna sani güina'ru quëani achoni conja'cua'ë. Yequëcua Riusure yo'o yo'oye concua ba'itoca, bacua yo'o yo'ose'ere ëñani, Yëquëna se'gabi ja'an yo'ore yo'ohuë, gare camajën ba'iyë.

¹⁷ Bainbi bacua yo'o yo'ose'ere re'oye caye yëtoca, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru cajën, mai Ëjaguë Riusu ta'yejeiye yo'ose'e'ë cajë'ën.

¹⁸ Ja'nca sëani, bainbi ja'ansi'cua yo'o yo'ose'ere re'oye cajënna, Riusubi bacua ba'iyete re'oye ëñama'iji. Riusubi baguë bain ba'iyete re'oye ëñaguëna, ja'ancua se'gabi re'oye yo'o yo'ocua ba'iyë.

11

Pablo y los falsos apóstoles

¹ Mësacua jubë ba'icuabi yë'ëre cajën, Ro huesë ëaye se'ga coca yihuo'te baguë cajën, ja'nca yë'ëre cacuata'an, yë'ëbi coca yihuoguëna, mësacua güeye beoye achajë'ën.

² Mësacua huacha riusure recoyo ro'tama'iñe caguë, Riusu oire baye'ru mësacuani ai oire bayë yë'ë. Yë'ë yua Cristo bainre mësacuare re'huaye conguë, mësacuare Cristoni te'e zi'inhuë.

³ Ja'nca zi'inguëta'an, yureca mësacua ba'iyete ai oiguë, huacha riusu hua'ire recoyo ro'tama'ïñe caguë, mësacuani yureca coca yihuoyë yë'ë. Ira baingo ba'isi'co Eva hue'egobi aña re'o coca case'ebi coque güesegona, yequërë mësacuabi coquejën cacuani achani, güina'ru yo'oni, Cristoni te'e ruiñe recoyo ro'taye jo'cama'ïñe.

⁴ Yëquënabi mësacuani Cristo cocarebare quëani achojën, Jesucristo ba'iyete mësacuani masi güesejënna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu Espíritute coní bahuë. Ja'nca yo'ocuata'an, yequëcuabi yëquëna ye'yose'e'ru tin ye'yojën, Riusu yo'o yo'oye ta'yejeiye concua ba'iye ro coquejën ëñojën, coqueye se'ga cajënna, mësacuabi te'e jëana achani bojojën, yëquëna quëani achose'ere ro'taye jo'cahuë.

⁵ Ja'an ro coqueye ye'yocuabi mësacua jobona ti'anni, Riusu yo'o ta'yejequënabi mësacuani Cristo cocarebare quëani achojën, Jesucristo ba'iyete mësacuani masi güesejënna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Riusu Espíritute coní bahuë. Ja'nca yo'ocuata'an, yequëcuabi yëquëna ye'yose'e'ru tin ye'yojën, Riuiye conjën ba'iye ro coquejën cajën, yë'ë ba'iyete gu'aye cajënna, bacua ba'iye'ru quë'rë ta'yejeiye Riusuni yo'o conguë ba'iyë yë'ë.

⁶ Bacuabi yë'ëre cajën, Coca quëani achoye porema'iguëbi gu'aye achoye ca'te cajënna, bacua yequërë te'e ruiñe cayë. Te'e ruiñe cato'ga, yë'ë yua Cristo ba'iyete ai masiguë, bacua masiye'ru quë'rë ai ba'iye masiguë, mësacuani te'e ruiñe ye'yojën, si'a Cristo cocarebare mësacuani ai re'oye masi güesehye'yose'e'ru tin ye'yojën, Riuuë yë'ë.

⁷ Ja'nca masi güesequëbi Riusu cocarebare

mësacuani quëani achoguë, mësacuani curi ro'ie senma'iguë, ro bonse beo hua'guë'ru ëñoguëna, mësacua yua yë'ëre gu'aye yo'oguë ba'ie ro'taye?

⁸ Banhuë. Mësacuani re'oye yo'o conza caguë, Cristo bain yequë jubëan ba'icua, bacua curire conì, mësacua naconi baë'ë yë'ë.

⁹ Ja'nrebi yo'je, mësacua naconi ba'iguë, bonse carajeiguëna, mësacuani curire gare senmaë'ë. Senma'iguëna, Cristo bain Macedoniabi raisi'cuabi yë'ë caraguë ba'ise'ere ëñani, yë'ëna ro insini conhuë. Riusubi ja'nca yë'ëre conguëna, mësacuani curi seña gare ro'taye beoye ba'iyë yë'ë.

¹⁰ Mësacuani te'e ruiñereba coca caguë ba'iyë yë'ë. Jesucristo cocarebare quëani achoguë, yë'ëre achacuani curi ro'ie gare seña beoye ba'iyë yë'ë cayë. Ja'nca caguë, si'a Acaya yijare ganiguë caguëna, yequëcuabi yë'ëre ënseye gare porema'iñë.

¹¹ Mësacuani yure caye'ru caguëna, ¿Mësacuabi yequërë yë'ëre ro'tajën, Maire gare yëma'iji baguë cajën ba'ima'iñe? Bañë. Mësacuani ai ba'ie ai yëreba yëguëna, Riusubi masiji.

¹² Yureca, yë'ë yure yo'oguë ba'ie'ru gare jo'caye beoye yo'oguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, ba bain, Riusure yo'o concua ba'ie ro coquejën ëñocuabi mësacuana ti'anni, yë'ë curi coye'ru güina'ru cojën Riusu yo'ore yo'oyë cajën, ja'an caye gare porema'iñë.

¹³ Bacuabi mësacuana ti'anni, Riusubi yëquëenate cuencueni raobi cajën, ro coquejën, ro bacua yëye'ru yo'o yo'ojën, Cristore yo'o concua ba'ie'ru ro coquejën ëñoñë.

¹⁴ Zupai huati yo'oye'ru yo'oye masiyë bacua. Zije re'oto ba'iguëbi Riusu bainna ti'anni, mia

re'otona masiye ganiguë ba'iyeru ëñoni, Riusu bainre coqueye masiji.

15 Ja'nca masiguëna, zupaire concua'ga Riusu bain re'oye yo'ocua ba'iyeru ëñojën, maina ti'añë. Ja'nca ti'anjëna, bacua yo'oye masiyete gue ro'taye beoye ëñama'ijë'ën. Riusu bënni senjojei umuguse ti'anguëna, Riusubi bacua ro ëmëje'en ba'iyete ëñama'iji. Bacua yo'o yo'ose'e se'gare ëñani, bacua bënni senjoja'ñete bacuana jo'caji.

Sufrimientos de Pablo como apóstol

16 Yureca mësacuani se'e coca yihuoguë cayë yë'ë. Yequëcuabi yë'ë ba'iyete cajën, Ro huesë ëaye se'ga coca yihuo'te baguë, cajëna, mësacua yua bacua ro'taye'ru ro'tama'ijë'ën. Mësacuabi bacua ro'taye'ru ro'taye yëcuata'an, yë'ë coca yihuoyete achajë'ën. Yë'ë ba'iyete choa ma'carë cani achoyë yëyë yë'ë.

17 Ja'nca cani achoguëbi ro bain re'oye cayete ëjoma'iñë yë'ë. Mai E'jaguë Riusubi ro bain re'oye cayete ëjoma'iguëna, yë'ë'ga ja'nca ëjoma'iñë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yua ro huesë ëaye se'ga coca yihuoye ëñoto'ga, yë'ë cocare achajë'ën.

18 Ba bain hua'na mësacuana coquejën ti'ansi'cuabi ro bacua gu'a ëayete ro'tajën, bacua ba'iyete re'oye cani achoyë. Ja'nca cani achojëna, yë'ë yua yë'ë ba'iyete re'oye cani achoguë, Riusu ta'yejeiye ba'iyë se'gare ro'tayë yë'ë. Mësacuabi ja'anre re'oye masiyë.

19 Ba coquecuabi bacua re'oye ba'iyete cajën, ro huesë ëaye se'ga cani achojëna, mësacuabi Bacua cocare te'e ruiñe ye'yeñu cajën, bacua cocare

bojojën achayë. Ja'nca achacuabi yë'ë coca yihuoyere'ga achajë'ën.

²⁰ Bacuabi re'o coca cani achojënna, mësacuabi achani, Cristo ba'iyete jo'cani, zupai huati zemosi'cua te'e jëana ruiñë. Bacuabi re'o coca cani achoni, ja'nre'bi mësacua curire tëani bayë. Mësacua're'ga tëani bani, bacua gu'a concuare mësacua're'huayë. Riusu coca quëani acho ëjacua ba'iyë yëquëna cajën, mësacuani huaijën si'nseyë. Ja'nca gu'aye yo'ojënna, mësacuabi gare ënsemajën, bacua're'ga gu'aye caye beoye ba'iyë.

²¹ Mësacua coquejën ye'yocuabi ai re'oye guans-eye masiyë, cayë mësacua. Ja'nca cacuata'an, yë'ëca bacua guanseye'ru guanseye porema'inë. Bacua yo'oye'ru yo'oye ti'anma'inë yë'ë, cayë bacua.

Ja'nca cacuata'an, bacua ba'iyë'ru quë'rë re'o ëjaguë ba'iyë yë'ë. Yë'ëbi, Ja'ansi'cua ba'iyete caye'ru catoca, ñaca cani achoye poreyë yë'ë.

²² Bacuabi ja'ansi'cua ba'iyete cajën, Yë'ë yua hebreo bainguë sëani, Riusu bainguë'ë yë'ë. Yua Israel bainguë sëani, Riusu te'e bainguë'ë. Yë'ë yua Taita Abraham bainguë sëani, Riusu te'e bainguë'reba'ë yë'ë, ja'anre cajënna, yë'ë'ga güina'ru ba'iguë, Riusu te'e bainguë'reba ba'iguë'ë.

²³ Bacua'ga cajën, Yë'ë yua Cristore yo'o conguë'ë cajënna, yë'ëbi Cristoni quë'rë re'oye conguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi yë'ë ba'iyete cani achoguëna, bacuabi achani, yequë'rë yë'ëre cajën, Ro güebe coca ca'te baguë cajën ba'ima'inë. Ja'nca cajën ba'icuata'an, yë'ë quë'rë jëja recoyo re'huani, ñaca cani achoyë yë'ë: Bacua yo'o coñe'ru quë'rë ai guajaye tëca ai yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca yo'o

conguë ba'iguëna, yë'ë je'o bacuabi yë'ëni ai ba'iyë preso zëanjën, yë'ëni tëcabëbi ai ba'iyë huaijënna, junni huesë ëaye baji'i yë'ëre.

²⁴ Judío ëja bain'ga yë'ëre cinco viaje zeanni, ga'ni za'zabobi treinta y nueve huaise'ebi yë'ëre si'nsehuë.

²⁵ Romano ëja bain'ga samute viaje yë'ëre zeanni, bacua huaiñoabi yë'ëre huaë'ë. Yequëcua'ga te'e viaje gatabi yë'ëni senjojën huaë'ë. Samute viaje jai ziaya yogubi saiguë, yogubi rucaguëna, ai yo'ohuë yë'ë. Jai ziyate na'ijani ñatajani huahuaguëna, ruca ëaye baji'i yë'ëre.

²⁶ Cristobi yo'ore caguëna, si'a re'otoñana ai ba'iyë ganiguëbi ai huaji yëguë saë'ë yë'ë. Zi-ayañabi co'jeguëna, tonni rucare'ahuë yë'ë. Jian-cua'ga yë'ëre zeanre'ahuë. Yë'ë bain jubë ba'icua judío bain cacua, ja'ancua'ga yë'ëni ai je'o bani, yë'ëni ai gu'aye yo'ohuë. Yë'ë yua huë'e joboñabi ganiguëna, baru bainbi yë'ëni je'o bahuë. Bain beo re'otoñabi ganiguëna, airu hua'i hua'nabi yë'ëre zeanni ainre'ahuë. Jai ziyabi ganiguëna, yë'ë ai huaji yëguë baë'ë.

²⁷ Ja'nca ba'iguë baji'i yë'ëre. Cristo yo'ore yo'oguë, ai guajaye tëca ai yo'ohuë. Ja'an yo'ore yo'oguë na'ijani ñatajaiguë, ai baë'ë. Aon gu'ana ju'inguë, oco ëana ju'inguë, caña caraguëbi sësëna ju'inguë, aon aiñe jo'cani Riusuni ujaguë ai baë'ë yë'ë.

²⁸ Ja'nca ai yo'oguëbi quë'rë se'e ai yo'oguë baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, Cristo bain jubëan'ga yë'ë coñete ëjojën, si'a umuguseña yë'ë cuirayete ai senni achajënna, ai yo'oguë, bacuani coñe bayë yë'ë.

29 Cristo bainbi recoyo jëja beojën gu'a juchana to'injënna, yë'ë'ga bacua jëja beoyete ro'taguë, bacua ba'iyete ai oiyë yë'ë. Gu'a jucha yo'ocuabi coquejënna, Cristo bain gu'a juchana to'injënna, yë'ëbi bacuani ai oire baguë, bacua gu'a juchare quë'ñeni senjoja'ma caguë, bacua ba'iyete ai oiyë yë'ë.

30 Yureca, ja'an coquecuabi mësacua jubëna ti'anni, bacua ba'iyete re'o coca cani achojënna, yë'ëca yë'ë ba'iyete cani achoto, yë'ë ai yo'oguë ba'iguë, yë'ë porema'iguë ba'iguëna, Riusubi yë'ëre conguë baji'i. Ja'an se'gare cani achoyë yë'ë.

31 Ja'nca cani achoguëbi gare coqueye beoye ba'iyë. Mai Ējaguë Riusu, mai Ējaguë Jesucristo Taita ba'iguëbi yë'ë ba'iyete ëñani, yë'ë te'e ruiñe cayete masiji.

32 Yë'ë'ga Damasco huë'e jobore ba'isirën ai yo'ohuë. Ba bain ëjaguë, Rey Aretas hue'eguëbi ba huë'e jobo ëjaguëni guanseguëna, soldado hua'nabi yë'ëni preso zeañe ro'tajën, ba tu'ahuë anto sa'roñare ëñajën, yë'ëre ëjohuë.

33 Ja'nca ëjocuata'an, yë'ë gajecuabi yë'ëre jai jë'ena ayani, tu'ahuë gojebi etoni, hue'se ca'ncona gachohuë. Gachojënna, yë'ëni preso zeañe poremaë'ë.

12

Visiones y revelaciones

1 Yë'ë ba'iyete ja'nca cani achoguë, yequëcuabi yë'ëre re'oye ro'tama'icuata'an, se'e yeque cocare

mësacuanì canì achoyë yë'ë. Mai Ëjaguëbi yë'ëni guënamë toya ëñoguë ba'ise'ere quëayë.

2-3 Ja'an toya ëñosirënbi cuencueto, catorce tëcahuëan baë'ë. Yë'ë yua Cristoni te'e zi'inni ba'iguëna, Riusu Espíritubi yë'ëre te'e jëana guënamë re'otona sanì ëñobi. Yë'ë recoyo se'gabi sanì ëñato, huesëyë yë'ë. Yë'ë ga'nihuëre'ga sanì ëñato, huesëyë yë'ë. Riusubi masiji. Ëñe se'gare te'e ruiñe masiyë yë'ë. Riusu ba'i joborebana ti'anni baë'ë yë'ë. Ai re'orureba ba'iguëbi bajji'i.

4 Ja'nca ti'anni ba'iguëna, Riusubi baguë ta'yejeiye ba'iyete yahue quëani achoguëna, achahuë yë'ë. Ja'nca achaguë, uëan baë'ë. Yë'ë yua Cristoni te'e zi'inni ba'iguëna, Riubainni quëaye gare porema'iñë yë'ë.

5 Riusu toyare ja'nca ëñaguë, Riusu yahue cocare ja'nca achaguë ba'iguëna, mësacuabi yë'ë ba'iyete ai re'oye cajën bojojën ba'iyë poreyë. Yë'ëca Riusu ta'yejeiyereba yo'oguë ba'ise'e se'gare canì achoguë, ro yë'ë re'oye ba'iyete gare canì achoma'iguë'ë yë'ë. Yë'ë ba'iyete canì achoto, yë'ë jëja beoye ba'iyë se'gare canì achoyë yë'ë.

6 Yureca yë'ëbi ba coquecua, bacua ba'iyë canì achoye'ru yonì te'e zi'inni ba'iguëna, Riuë'ë ba'iyete canì achoto'ga, bacuabi yë'ëre cajën, Ro güebe coca se'gare ca'te cajën, ai huacha cayë. Te'e ruiñereba caye se'ga ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ë ba'iyete se'e canì achoma'iñë yë'ë. Bainbi yë'ëre ëñajën, Ai ta'yejeiye ëjaguë ba'iji camajën ba'ija'bë caguë, yë'ë te'e ruiñë ganiñë, yë'ë te'e ruiñë coca quëani achoyë, ja'an se'gare ro'tajën ba'ija'bë cayë.

⁷ Ja'nrebi, Riusubi yë'ë ba'iyete ëñani, Yequëre baguë guënamë toya ëñase'ebi baguë se'gare'ru ai huanoma'iguë caguë, zupai huatibi yë'ë ga'nihuëte ja'si yo'oguëna, Riusubi ënsemaji'i. Ja'nca ja'si yo'oguëna, gare cuaoma'iji.

⁸ Ja'nca cuaoma'iguëna, samute viaje Riusuni senni achaguë, ba ja'si yo'oyete cuaojë'en caguë sen'ë.

⁹ Senguëna, yë'ëni caguë sehuobi Riusu: “Bañë. Yë'ë Espíritu coñe se'ga ba'iji më'ëre. Bainbi yë'ëni cajën, Gare jëja beoyë yë'ë cajënna, yë'ë ta'yejeiyereba yo'oye poreyete masi güesequë, jëja beo hua'nani re'oye coñë yë'ë” yë'ëni sehuoni jo'cabi Riusu. Ja'nca sehuoni jo'caguëna, yë'ë jëja beoyete quë'rë se'e cani achoguë, bojoyë yë'ë. Ja'nca caguëna, Cristobi yë'ëni caraye beoye ta'yejeiye yo'o güeseji.

¹⁰ Ja'nca sëani, yë'ë hua'guëbi ro jëja beoguë ba'itoca, ai bojoyë yë'ë. Yequëcuabi yë'ë, Cristore yo'o conguëte ëñajën, yë'ëre jayajën, je'o bajënna, quë'rë bojo recoyo re'huaguë ba'iyë. Yë'ë guajaye tëca ai jëja yo'oguë, gare porema'íñe tëca Cristoni conguë bojoyë yë'ë. Ro jëja beo hua'guë ba'itoca, Cristobi yë'ëni jëja ba güeseji.

Preocupación de Pablo por la iglesia de Corinto

¹¹ Yureca, yë'ëbi ja'an cocare cani achoguëna, yequëcuabi yë'ëre cajën, Ro güebe coca se'gare ca'te caye poreyë. Mësacuabi yë'ë ba'iyete re'oye cama'ijënna, ja'an cocare cani achoye bahuë yë'ë. Mësacuabi yë'ë ba'iyete re'oye casi'cua ba'itoca, ja'an cocare cani achoye banre'ahuë yë'ë. Ja'nca sama'ijënna, ba coquecuabi mësacuana ti'anni,

bacua ba'iyete re'oye cani achojën, Cristo bain cuencuesi'cua'ë yëquëna. Baguëre quë'rë ta'yejeiye concua'ë cajëna, yë'ë yua ro jëja beo hua'guë ba'iguëta'an, ba coquecua yo'o coñe'ru quë'rë ta'yejeiye Cristoni conguë'ë yë'ë.

¹² Yë'ë yua mësacua naconi ba'iguë, mësacuani jo'caye beoye yo'o conguëna, Riusubi baguë ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguë, yë'ëni ta'yejeiye yo'ore yo'o güeseni, yë'ë yua Riusure yo'o conguë ba'iyete mësacuani masi güesebi.

¹³ Riusubi yë'ëre ja'nca conguë, si'a Cristo bain jubëan coñe'ru mësacuani quë'rë ai re'oye conguë baji'i. Ëñe se'gare mësacuani re'oye yo'o güesemaë'ë yë'ë. Yë'ë bonse carase'ere mësacuani ro'i güesemaë'ë. Ja'nca ro'i güesema'isi'quëbi mësacuani gu'aye yo'otoca, yë'ë gu'aye yo'ose'ere se'e ro'tama'ijë'ën.

¹⁴ Yureca mësacuani ëñaguë sai bi'raguë, samute ëñaguë saiye ba'iyë. Mësacuana sani ti'anni, yë'ë carayete ro'iyë mësacuani gare senma'iñë yë'ë. Mësacua bonsere cu'ema'iñë. Mësacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tani bojoye, ja'an se'gare cu'eyë yë'ë. Yë'ë yua mësacua taita'ru ba'iguëbi yë'ë mamacua bonsere ro tëani baye beoye ba'iguë'ë yë'ë. Zin hua'nabi bacua taita sanhuëni cuirani iroma'iñë. Taita sanhuëbi bacua zin hua'nani cuirani iroye bayë.

¹⁵ Ja'nca sëani, mësacuani Cristona recoyo te'e zi'in güeseye ro'taguë, yë'ë baye si'ayete ro'iguë, yë'ë poreye'ru si'a jëja yo'o yo'oguë, mësacuani cuirani conni bojoza caguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani quë'rë recoyo ai yëreba yëto'ga, mësacuabi yë'ëni ta'yejeiye yëma'iñë.

16 Yë'ë carayete ro'iye mësacuani gare senma'iguëna, ¿mësacuabi yequërë yë'ë ba'iyete ro'tajën, Coque huati sëani, mai bayete yahuera'rë ro coqueguë tëabi'te cama'iñe?

17 Gare banhuë. Yë'ë gaje bain mësacuana saosi'cuabi mësacua bayete gare tëamaë'ë. Ja'anre yë'ëna gare raomaë'ë.

18 Yë'ë gaje bainguë Titoni guanseni mësacuana saoguë, yequë yë'ë bainguëte baguë naconi saohuë. Saoguëna, bacuabi mësacuana ti'anni, mësacua bayete gare tëaye beoye baë'ë. Tito yua yë'ë naconi recoyo te'e zi'insi'quëbi yë'ë yo'o coñe'ru mësacuani güina'ru yo'o conguë baji'i.

19 Yureca mësacuabi yë'ë toyani saosi cocare ëñajën, yëquëna ba'iyete ro'tajën, ¿Gu'aye yo'osi'cuabi bacua ba'iyete cani achojën, maini ro re'o cocare cayë cama'iñe mësacua? Banhuë. Riusubi achaguëna, yëquë'nabi mësacuani coñe se'ga ro'tajën, yure toyasi cocare mësacuana saoyë. Yë'ë bain sanhuë ai yësi'cua, mësacua recoyo jëja baye se'gare ro'tajën, mësacuani yure yihuojën coca toyani saoyë yëquëna.

20 Ja'nca toyani saoguëta'an, yequërë mësacuana sani ëñato, mësacuabi gu'aye yo'ojën ba'ima'iñe. Ja'nca ba'itoca, yë'ëbi mësacuani ai bëiñe ëñaguëna, ¿mësacuabi bojoma'iñe? ¿Yequërë mësacuabi sa'ñeña bëinjën cajën ba'ima'iñe? ¿Sa'ñeña coca cu'ejën ba'ima'iñe? ¿Mësacua ba'iye se'gare'ru huanoma'iguë? ¿Sa'ñeña ro yi'o coca cajën ba'ima'iñe? ¿Sa'ñeña gu'a coca cajën ba'ima'iñe? ¿Ro mësacua ba'iye se'gare re'oye cani achojën ba'ima'iñe? ¿Yequërë mësacua jubë yua sa'ñeña huajën gu'ajeijën ba'ima'iñe?

21 Yë'ë yua mësacuana se'e sani ëñaguë, yequërë mësacuabi yë'ë re'oye ro'tase'e'ru te'e ruiñe yo'oma'ijëna, mësacua ba'iyete sa'ntiguë ruinguë, mësacua jubë ba'icua jobo ba'icuabi gu'a jucha yo'ojëna, ¿mësacuare ai ba'ie ai oiguë ba'ima'ïne yë'ë? Ja'nca sëani, mësacua ai ba'irën cue'yoni, sa'ñña ro'a'ta yo'ojën, sa'ñña ro yahue bajën, si'si yo'ojën ba'itoca, te'e jëana mësacua gu'a juchare gare jo'cani gare se'e yo'omajën, Cristo ba'iyete cu'ejën ba'ijë'ën.

13

Advertencias y saludos finales

1 Yureca, mësacuani ëñaguë sai bi'raguë, samute ëñaguë saiye ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi si'nse cocare caye batoca, ba si'nseja'guëte yë'ëna rani, samutecua baguë gu'aye yo'ose'ere ëñasi'cuare'ga rajë'ën. Bacuabi ba bainguë gu'aye yo'ose'ere te'e catoca, si'nse güeseyë. Te'e cama'itoca, bañë. Riusu cani jo'case'e'ru güina'ru yo'oyë.

2 Yë'ë samu ëñaguë saise'e ba'iguëna, mësacua jubë ba'icua yequëcuabi gu'a jucha yo'ojëna, bacuani ënse cocare ganreba caguë yihuohué yë'ë. Yureña'ga, mësacua naconi beoguëbi si'acuani güina'ru yihuoyë yë'ë. Mësacuana se'e ëñaguë saiguë, bacua gu'a juchare gare jo'cajën ba'ima'itoca, bacuani ai jëja si'nse güeseyë yë'ë. Gare jëaye beoye ba'iji bacuare, cayë.

3 Mësacuabi yua Cristo coca quëacaiguë ba'iyete yë'ere ro'taye güjëna, mësacuani ai jëja si'nse güeseyë yë'ë. Cristo ba'iyete cato, ro jëja beoji catoca, ai huacha cayë mësacua. Ta'yejeiyereba

ba'iguëbi mësacuani si'nseye masiji. Baguë ta'yejeiyereba yo'oguë ba'ise'e, mësacua jobo yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, baguë poreyete masijë'ën.

⁴ Baguë crusu sa'cahuëna quense'ere ro'tato, ro jëja beo hua'guë'ru ëñoni, ja'anrën junni tonbi baguë. Ja'nca junni tonguëna, Riusubi ta'yejeiyereba jëja yo'oni, baguëte huajëguëte re'huaguëna, yureca ai jëja baguëbi huajëguë ba'iji. Yëquëna'ga Cristoni te'e zi'inni ba'ijën, ro jëja beo hua'na'ru ëñocuata'an, mësacuana ti'anni, Riusu caye'ru mësacua naconi yo'ojën, Riusubi ta'yejeiyereba yëquënani te'e congüëna, ai jëja ba hua'na'ru ëñoñë yëquëna.

⁵ Yureca, mësacua ja'ansi'cua ba'iyete te'e ruiñe ëñani, Cristoni si'a recoyo ro'taye yë'ere carama'iguë cajën, mësacua ba'iyete te'e ruiñe ro'tani masijë'ën. Yequërë Cristo te'e zi'iñete huesëma'iñe mësacua. Baguë ta'yejeiye yo'oni coñete jo'cani senjotoca, yureca Cristo recoyo zi'iñete huesëcua'ë mësacua.

⁶ Yureca, mësacua ba'iyete te'e ruiñe masijën ba'itoca, yëquëna Cristo ëja bain ba'iyere'ga masija'cua'ë. Ja'an masija'yete yëyë yë'ë.

⁷ Yëquëna hua'nabi Riusuni ujajën, mësacua ba'iyete senni achajën, ñaca cayë: Gu'aye yo'oye beoye gare ba'ija'bë mësacuare cajën, Riusuni señe yëquëna. Yëquënabi Cristo ëja bain ba'iyete te'e ruiñe ëñoñe ro'tama'iñe. Yequëcuabi yëquëna ba'iyete ro gu'aye ëñacuata'an, mësacua te'e ruiñe yo'ojën ba'iyete yëyë yëquëna.

⁸ Riusu te'e ruiñe ba'i cocare'ru tin yo'oye gare porema'iñe yëquëna. Yequëcuabi te'e ruiñe

yo'oma'itoca, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare re'oye masi güeseye bayë yëquëna.

⁹ Mësacuabi te'e ruiñe yo'ojën, jëja ba recoyo re'huajën ba'itoca, bojoyë yëquëna. Yëquënabi jëja bani mësacuani si'nse cocare caye porema'iñë. Yëquënabi Riusuni ujajën, mësacua quë'rë te'e ruiñe re'huani ba'iyete senni achajën ba'iyë.

¹⁰ Yureca, mësacuana yuta saima'iguëbi mësacuani si'a jëja yihuoguë toyahuë yë'ë. Yë'ëbi mësacuana ti'anni, mësacuani bënni si'nseye yëma'iguë sëani, mësaujajën, mësacua ba'iyete sennicuani ja'nca toyani ru'ru saoyë. Mai Eÿjaguë Jesucristobi baguë coca quëani acho ëjaguëre yë'ëre re'huani, mësacuana saoguëna, mësacuani si'nseye caye poreyë yë'ë. Ja'nca caye poreguëta'an, mësacuani carajei güeseye yëma'iñë. Quë'rë te'e ruiñe ba'icuaire mësacuare re'huaye yëyë yë'ë.

¹¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani coca toyani tëjini, mësacuani despidiyë yë'ë. Te'e ruiñe yo'oye se'ga bajë'ën. Yë'ë yihuoreba yihuoni toyase'ere te'e ruiñe ro'tani yo'ojën ba'ijë'ën. Sa'ñeña te'e recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Sa'ñeña huamajën, bojoye se'ga ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, mai Eÿjaguë Riusubi maini sa'ñeña oire bani bojo güeseguë, ja'anguëbi mësacua naconi recoyo te'e ba'iji.

¹² Mësacuabi sa'ñeña ñë'cato, sa'ñeña su'ncajën saludajë'ën.

¹³ Si'a Cristo bainreba ënjo'on ba'icua'ga mësacuani saludaye guansehuë.

¹⁴ Yureca, mësacuani despidieguë, mai Eÿjaguë Jesucristo ta'yejeiyereba coñe, mai Taita Riusu oire bani yëye, Riusu Espiritu recoyo te'e ba'iyë, ja'an

yua mësacua si'acua naconi ba'ija'guë cayë yë'ë.

**Riusu cocabera: mai ëjaguë Jesucristo
ba'iyete toyani jo'case'e'ë
New Testament in Siona (CO:snn:Siona)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siona

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Siona [snn], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siona

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

ce8413d6-ff57-5b18-bda5-72d8f77005b2